

Bohoslužba za krajinu na Sedleckých skalách 4.6.2011, kázání Milana Horáka

Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích. Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. A nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla. Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? Ale doufáme-li v to, co nevidíme, trpělivě to očekáváme. Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle. Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. (Římanům 8,18-30)

Milí přátelé, bratři a sestry!

Když se ocitneme uprostřed panenské přírody, v místě, kde vnímáme přírodu v úplnosti, v níž byla stvořena, pak — ať už prožíváme spíše její krásu a lad, nebo se cítíme přírodními silami spíše ohroženi — zcela přirozeně vzhlížíme v úžasu, skláníme hlavu před velkolepostí Stvoření.

Ovšem nemusí to být jen úchvatná přírodní scenérie. Stejný úžas v nás klíčí, když se zprostředkovaně díváme na přírodu tak vzdálenou nebo tak malou, že ji běžným okem nevidíme — když dalekohledem pohlížíme do hlubin vesmíru nebo pod mikroskopem zkoumáme obdivuhodné struktury přirozených věcí. Všude kolem sebe, kde se svými smysly dotkneme Božího stvoření, můžeme cítit tento úžas nad jeho velkolepostí.

Zažíváme však také, že tento úžas, který v nás příroda zprvu probouzí, netrvá sám o sobě věčně. Velkolepost, která nás zprvu ohromovala, už pro nás není nová a překvapivá. Zvykáme si na ni, stává se součástí našeho všedního světa. Naše smysly otupí vůči opakovanému vnějšímu podnětu, náš dojem slábné. Před Božím stvořením už nestojíme v němém úžasu, nýbrž chápeme se ho, využíváme je, činíme je svým nástrojem, zdrojem, materiálem — a pro ně samotné už nemáme v srdci místa, protože naše srdce je naplněno naší vlastní činností, našimi vlastními cíli.

S podobným vývojem se setkáváme v mnoha oblastech svého života, nejen ve vztahu ke kráse přírody, která nás obklopuje. Nejzřetelněji to ukazuje náš samotný růst z dítěte v dospělého člověka. Jako děti jsme noví v tomto světě, všechno je pro nás překvapivé, velkolepé, ohromující, všechno nás přirozeně naplňuje úžasem a úctou. Pak si postupně zvykáme na tento svět, učíme se s ním zacházet, používat ho pro své úkoly a cíle, a náš přirozený úžas slábné — a toto slábnutí je přirozený děj, přirozený důsledek našeho přirozeného růstu. Je přirozené, že velkolepost světa ztrácíme.

Stejně, jako je obsaženo v naší lidské přirozenosti, že nás příroda zprvu ohromuje a uchvacuje, je v ní také obsaženo, že prvotní úžas postupně zeslábné a zmizí. Můžeme se snažit vracet ve vzpomínkách k prvním setkáním s tím, co nás kdysi tak bralo za srdce a co je nám dnes už lhostejné, ale nalezneme jen slabý odraz toho, co jsme prožívali dříve. Můžeme se snažit objevovat stále nové kouty, nové dojmy, které nám onen dětský úžas zprvu poskytnou — to bývá ostatně nejběžnějším, byť nevědomým a nepřiznaným důvodem, proč dnes lidé tolik cestují — ale tento nově vyvolaný úžas je stejně pomíjivý, ba stále pomíjivější, čím světa znalejší jsme cestovatelé.

Krok, který musíme udělat, vede jiným směrem. Zmiňuje ho Evangelium — byť tyto zmínky často přeslycháme — a hovoří o něm i apoštol Pavel ve svém listu Římanům. Jsme součástí Stvoření a spolu s ním jsme Boží děti. Jako takové se ocitáme na tomto světě. Jako děti se ovšem také vyvíjíme, a postupně ztrácíme svůj dětský úžas. Znovu získat jej nemůžeme návratem, nýbrž tím, že svůj růst přijmeme a dovedeme jej do cíle, který před námi vytyčil náš Pán — že se staneme Božími syny. Ano, mezi Božím dítětem a Božím synem je v biblickém smyslu velký rozdíl; Božími dětmi přirozeně jsme, Božími syny se teprve stáváme tím, že synovství přijímáme — a toto synovství se týká stejně mužů i žen, nemá nic společného s pohlavím — v kontextu světa, v němž působil Ježíš, byl syn někdo, kdo přebírá péči o rodinné jmění a kdo přebírá otcovo povolání, a k tomu jsme povoláni všichni, ať muži, nebo ženy. Jak říká Pavel, celé Stvoření úpěnlivě čeká na zjevení Božích synů, čeká, až se staneme těmi, kým se máme stát.

Ztrácíme dětský úžas, ale roste v nás nový vztah ke Stvoření kolem nás — odpovědnost těch, kdo přebírají péči a otcovo povolání. Takový vztah už nezevšední, protože už nevychází z vnějšího dojmu, který časem slábné, když smysly otupí, nýbrž ze síly, kterou jsme přijali a která se v nás stala pramenem dalších kroků a činů, ve vztahu k Božímu stvoření i k ostatním oblastem našeho žití. Už na své životní cestě nekráčíme tam, kde se nám to přirozeně líbí, nečiníme to, k čemu přirozeně tíhneme, nýbrž v odpovědnosti, z vědomí svého synovství, kráčíme tam, kde jsme zapotřebí, a činíme to, co víc a více zjevuje Boží slávu — a tak sami rosteme ke slávě Božích synů, ke slávě těch, kdo jsou spolu s Kristem vykonavateli Jeho vůle na zemi.
Amen.